

Regeringskansliet,
Justitiedepartementet

Anpassning av lagen om passagerarregister till EU:s dataskyddsreform, Ds 2018:12

Datainspektionen har granskat promemorian huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att verka för att människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter.

Datainspektionen lämnar följande synpunkter.

4.3 Utrymmet för särskild reglering om personuppgiftsbehandling i lagen om passagerarregister

När det gäller utrymmet för särskild reglering av personuppgiftsbehandlingen i det aktuella passagerarregistret hänvisar promemorian till artikel 6.2 och 6.3 i EU:s dataskyddsförordning¹. Enligt artikel 6.3 ska grunden för behandlingen fastställas i enlighet med unionsrätten eller den nationella rätten. Syftet med behandlingen ska fastställas i den rättsliga grunden när det gäller behandling som sker för att fullgöra en rättslig förpliktelse och annars vara nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. EU:s dataskyddsförordning förutsätter således att syftet med en behandling framgår klart och tydligt.

I lagen om passagerarregister uppges ändamålet med registret vara att underlätta verkställandet av personkontroller vid yttre gräns. I promemorian anges att begreppet personkontroll kan innefatta både gränskontroll och brottsbekämpning. Det anges vidare att polismyndighetens skyldighet att föra passagerarregistret är fastställd genom lag och att personuppgiftsbe-

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning)

handlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse, för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning. Samtidigt innebär det dubbla syftet med personkontroller att behandling av personuppgifter enligt lagen om passagerarregister kan falla inom både dataskyddsförordningens och brottsdatalagens område. Att på detta sätt hänvisa till flera olika rättsliga grunder utan att specificera vilken av dessa som är aktuell i olika situationer är enligt Datainspektionens bedömning inte tillräckligt. Eftersom de rättsliga grunderna kan föra med sig olika konsekvenser är det viktigt att detta blir transparent för såväl den registrerade som för den som behandlar personuppgifterna.

Datainspektionen anser att det tydligare bör framgå direkt av lagen när passagerarregistret förs för syften som faller inom tillämpningsområdet för brottsdatalagen och när det förs för syften som faller under EU:s dataskyddsförordning.

4.12 Föreskriftsrätt

I promemorian föreslås att de bestämmelser i lagen som idag ger ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter ska ersättas med upplysningsbestämmelser om att denna föreskriftsrätt ryms inom regeringens s.k. restkompetens enligt 8 kap. 7 § regeringsformen.

Såsom påpekats i promemorian EU:s dataskyddsreform – anpassning av vissa författningar om allmän ordning och säkerhet, Ds 2017:58, s. 68 kan regeringens restkompetens endast omfatta personuppgiftsbehandling så länge inte 2 kap. 6 § regeringsformen innebär att regleringen måste ha lagform. När det gäller de uppgifter som samlas in och behandlas inom ramen för lagen om passagerarregister anser Datainspektionen att det är fråga om en sådan kartläggning av enskilda personers inresa i Sverige att kravet på lagform gäller till följd av 2 kap. 6 § regeringsformen. Det måste därför tas in ett bemyndigande i lagen för regeringen att meddela föreskrifter om till exempel direktåtkomst och annat utlämnande i lagen. I detta sammanhang kan också nämnas att direktåtkomst i tidigare lagstiftningsarbete har ansetts vara en särskilt integritetskänslig form av elektroniskt utlämnande och det har därför ansetts nödvändigt att ange i lag när det får förekomma, se till exempel prop. 2007/08:126 s 76 och 247.

Sammanfattning

Datainspektionen avstyrker förslaget i dessa delar och har ingen erinran i övrigt.

Detta beslut har fattats av enhetschefen Charlotte Waller Dahlberg efter föredragning av juristen Elisabeth Jilderyd.

Charlotte Waller Dahlberg, 2018-08-31 (Det här är en elektronisk signatur)